Zaman 8 Haz 2014, s. 19

Mümtaz'er Türköne

Parti müftüsü

Kastettiğim kişi Profesör Hayrettin Karaman. AK Parti'nin "parti müftülüğü" kadrosunu çok uzun zamandır o işgal ediyor. Parti müftülüğü, İslâmî referanslara dayandığı iddia edilen bir partide daha çok parti teorisyenliğinin muadili bir görev. Sol, liberal veya milliyetçi bir partinin parti teorisyeni ne iş yapıyorsa, İslâmcılık iddiasını muhafaza eden bir parti için fetva makamı aynı işlevi yerine getirir. Parti teorisyeni parti politikası ve pratiği ile partinin kimliği ve ideolojisi arasında bağlantılar kurup, şartları teoriye uydururken, parti müftüsü sadece dine dayalı bir meşrulaştırma mercii olarak iş görür. Politikalara ve pratiklere "cevaz" vermesi yeterlidir. Gücünü de, Hayrettin Hoca'nın fıkıh âlimi olması gibi sahip olduğu ilmî salahiyetten alır. Hayrettin Hoca, ta belediye başkanlığı zamanından beri Erdoğan'ın muhataralı icraatlarını verdiği fetvalarla ve daha sonra Yeni Şafak'taki köşesindeki yorumlarıyla meşrulaştırıyor. Şer'î mesnedler, teviller ve (belki de en önemlisi) zaruretler buluyor. Fıkha göre sınır tayin etmek çok zor. En nihayetinde "saçma tevil götürmez" diye, sıkıştığınız yerde imdadınıza "zaruret hali" yetişiyor. Sığınacağınız en son kale "ızdırar" hali. Böyle bir perspektifle makul ve meşrû bulamayacağınız hiçbir icraat yoktur. Hoca'nın yaptığı da budur ve siyasî fetvalarının çoğunu "zaruret hali"ne bağlaması bu yüzdendir. Uzun boylu fıkıh bilmenize gerek yok. Mecelle'nin küllî kaidelerinden "Zarûretler, memnu' olan şeyleri mubah kılar" hükmüne dayanarak siyasî müşküllerin tamamını çözebilirsiniz. Fıkıh âlimlerinin siyasî tartışmaların uzağında durmayı tercih etmelerinin sebebi, çilingir muamelesi görmemek içindir.

AK Parti'nin "parti müftülüğü" kadrosunu Hayrettin Karaman işgal ediyor. Başbakan inanç ve fiil arasında bocaladığında Hoca hemen imdada yetişiyor, fetvayı yapıştırıyor.

Neticede Hükümet ona çok şey borçlu. Başbakan siyasetin dar ve karanlık labirentlerinde iktidarını pekiştirirken haliyle fikir ile zikir, inanç ile fiil arasında bocalıyor. Hoca hemen imdada yetişiyor, fetvayı yapıştırıyor. Zulm ederken adil, şirk koşarken muvahhid, yalan söylerken mazur olduğunuza inanmak iktidardan bile daha cazip ne müthiş bir ayrıcalık! Öyle değil mi?

17 Aralık'ta yolsuzluk soruşturmaları patladıktan sonra, anlaşıldı ki hayır işleri bahanesi ile kamu kaynaklarının ve devlet rantının suistimaline Hayrettin Hoca cevaz vermiş. Hoca "vakıflara bağış" konusunda verdiği bir fetvayı tevil ederek, bu sorumluluktan sıyrılmaya çalışıyor; ancak şahitlerimiz çok. Daha önemlisi, "havuz felsefesi"ni geliştirenler açıkça bu fetva ile minareye kılıf uydurmuşlar. Hayır-hasenat işlerinin çoğalması için Hoca'nın araladığı kapıyı, hırsızlar sonuna kadar açmış ve içeri dolmuşlar. Başka neler var? Hoca'nın "biat" müessesesi hakkında söylediklerinin, iktidar sahibi eliyle basit bir meşruiyet aracı olarak ayıklanıp kullanılması meselâ? Kısaca Hoca'nın fetvaları, siyasetin gündelik telaşı içinde fast food olarak tüketilmiş, "otoriteye ve devlete itaat" muhabbetlerine meze yapılmış.

Müslümanlar yakın tarihimizde çok ezildiler. Çok yokluk ve yoksulluk çektiler. Gadre ve zulme uğradılar. Bütün hayatı güç ve iktidar sahipleri karşısında ezilerek ve bilenerek geçen bir âlimin, kendisine yakın bulduğu bir iktidar için biriktirdiği bütün ilmî otoritesini harcamasının anlaşılır ve mazur görülür bir tarafı var. Hoca'nın "uygunsuz" fetvalarına bir çıkar hesabının değil, bir fedakarlığın eseri gözüyle bakmak belki daha doğru. Ama yol açtığı tahribatı göz ardı edemeyiz. Eskiden güç sahiplerine fetva yetiştiren rüsûm ulemasına yabancı değiliz. Bugün parti rekabeti içinde tek bir partinin veya liderin icraatlarına fetva yetiştirmek daha zor mu?

Birkaç köşe yazısını, genç kuşaklara ibret olması için "Hayrettin Hoca vak'ası"na ayırmayı düşünüyorum. Sebebi, Hoca'nın köşe yazılarına yansıyan kendi rahatsızlığı. Son zamanlarda Hoca İslâm ve siyaset faslında bir seri yazı yayımladı. Yazılarda ikircikli bir hava var. Bir yandan yıllar öncesinde kalmış, kendisine ait İslâmî ölçülere uygun siyasî prensipleri hatırlatarak, zımnen Hükümet'i eleştiriyor. Öbür taraftan, Hükümet'e ve özellikle Başbakan'a yine İslâmî endişelerle sahip çıkıyor.

Öbür tarafta Hayrettin Hoca'nın fetvalarını referans alan iktidar, Müslümanların hiçbir dönemde maruz kalmadığı bir zulme imza atıyor... m.turkone@zaman.com.tr

SAYFA TASARIM: ALİ BABÜR BOYSAL

"Âlim, zulme ortak olursa", Zaman 10.6.14
"İslamcılar yolsuzluk yapar mı?", Zaman, 12.6.14

İZÜ - İSMAİL KARA TÜRKİYE'DE DİNİ HAYAT ARŞİVİ